

ડિઝિટલ નવલકથા-સિરીઝ ૩ ૯.

હમારી મૈયત પે તુમ જો આના,
તો ચાર આંસુ વહાકે જાના.
રહે જરા પાસ આંબુથી,
કમી હમારી હસી ન કરના. (૨૫ મું પેઞ.)

અલીબાબા અને ચાલીસ ચોર.

પ્રયોજક અને પ્રકાશક,
ગોર અંબાલાલ છગનલાલ બહેરા.
શીકા—(સ્ટેટ-ઈડર) મહિકાંઠા.

માપક ૧૬૭૮. પ્રત ૧૦૦૦. પ્રિન્ટાઈ ૧૯૨૨.

(જીવંત સ્વાધીન.)

કીમત— { પ્રાથમિક માટે ત્રણ આના.
છૂટક નકલના ચોર આના.

૮૭૮૨

વિનંતિ પત્રક

અમદાવાદ
૬૭૫૧

ગ્રાહકોને સાચી વાત જણાવવી એમાં કોઈ વાતનો પ્રતિબંધ નથી. આ સીરીઝમાં મુખ્ય એ ઉદ્દેશો સમાયલા છે. એક તો લેખકનું નિર્વાહ સાધન, બીજું જનસમાજના વર્તનમાં કંઈક સદલાવ ઉત્પન્ન કરવો.

સુદૃઢ ગૃહસ્થો—હું લેખક તદ્દન બહેરા છું તે આપ સર્વે વિદ્ય છે. તેમજ ગુર્જર ભૂમિપર બહેરા લેખકોનો મુખ્ય આધાર ઉદાર ગૃહસ્થો અને હિત્સાંહી ગ્રાહક બંધુઓ ઉપરજ છે. મારા જેવ બહેરા લેખકને અન્ય ગ્રાહકો વધારી આપવા મદદ કરવી તે આ મુદ્દની ફરજ છે.

વિ.વાંચન અને તે કેવું હોવું જોઈએ. એ દરેક બંધુઓનું અગ્રાત્ નહિ હોય, છતાં આ સીરીઝો સારા લેખો ઉપરથી અનુવાદ કરી, જાતે લખી, છપાવી અને જાતેજ વેચુ છું. તેમજ આ વાર્તાઓ કેટલાંક પુસ્તકોના વાંચનની યાદગીરીમાંથી લખવામાં આવી છે. તો તેના મુળ લેખકોનો પણ આભાર માનું છું.

દરેક વાંચક બંધુઓએ અન્ય ગ્રાહકો વધારી આપવા કૃપ કરવી. મારા બહેરા થયા બાદ મારા હિતચિંતકો તરફથી જે પ્રેર જમાસા દષ્ટિવૃત્ત છે તે સદાને માટે ચાહું છું. સુઘ બંધુઓ આપ ગ્રાહક થઈ—અન્ય ગ્રાહકો વધારી આપવા મહેરબાની કરશો.

સંવત ૧૯૭૮.
રામનવમી.
અમદાવાદ.

}

આપનો સ્નેહાધીન,
ગાર અંબાલાલ છગનલાલ.
વડાગામ—(મહિ)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૭૫૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રાજકીય યાત્રા ચાર

વિષય ૬૨૮:૩

(અરેબિયનનાઇટ્સનું એક દ્રશ્ય.)

“અલીબાબા અને ચાલીસ ચોર.”

રસી દેશમાં એ ભાઈ હતા. એકનું નામ કાસમ અને બીજાનું નામ અલીબાબા હતું. જ્યારે તેઓનો બાપ મરી ગયો ત્યારે તે બન્નેના ઉપર મોટી વિપત્તિ આવી પડી. બાપની પાસે કાંઈ વધારે માલ પણ નહોતો. કે તે કાંઈ મોટો ધનવાન નહોતો. બન્ને ભાઈઓએ રૂપિયા વહેંચી લીધા કાસમે પોતાના રૂપિયાથી એક ધનવાનની દીકરી સાથે લગ્ન કર્યું અને એક મોટી દુકાન ખોલી-અલીબાબાએ પોતાના રૂપિયાથી એક ગરીબની દીકરી સાથે વિવાહ કર્યો. અલીબાબા ગધેડાંને લઇને રોજ સવારમાં વહેલા પહાડ પર જતો અને લાકડાં કાપી ગધેડાં ઉપર લાદીને શહેરમાં વેચતો ખાતો.

કાસમે ઘણા દિવસો સુધી અમીરજીની સાથે ખૂબ ખા પીધો. ને ઉવટે ખુશ ખુશ થઇને તેની જોડે રહેવા લાગ્યો કાબરમાં કબુ છે કે:—

અસરેરે ઉડે યહી-દોલતકા મળા દૈ,

હાથ આતેહી જો માલ ઉડ જાય વહ માલ અ-

એવીજ રીતે કાસમના હાથમાં જે માલ આવ્યો, તેનું પુછવુંજ થું. હાલ મોટો દુકાનદાર શહેરમાં એજ જણાય છે.

નિયમાનુસાર એક દિવસે અલીબાબા જંગલમાં લાકડાં કાપતો હતો સામે કંઈક ઘૂળ ઉડતી જણાઈ. એ પછી પવને એક ઝાપટ મારી તો વંટોળાયો દુર ચઢ ગયો અને સાફ જણાવવા લાગ્યું. તો કાઠકિ સ્વારો ચાલ્યા આવે છે, તેઓની દારો ખાંધેલી હતી અને હાથમાં ભાલા હતા. તે કપડાઓ ઉપર લોહીના પુવારા છંટકા રહ્યા હતા. સીક્રમ જેતાંજ અલીબાબા ઝોળખી ગયો કે તે લોક ચોરો છે. મનમાં કહેવા લાગ્યો કે આ તો ખરાખ રીતે ફસી ગયા નાસો કે ક્યાંઈ છુપી જાઓ નહીં તો એ દુષ્ટો બાણ દુઃખ આપશે અથવા તો મારી નાખશે.

અલીબાબાએ ચાલી ત્રીસ ઘોડા વિચાર કર્યો-પણ કાંઈ રસ્તો ન જણાયો અને લાચાર થઈને એક ઝાડપર ચડી ગયો અને પાંદડાંના વચમાં છુપાઈ રહ્યો. જ્યારે ઘોડાઓ નજીક આવ્યા. તો ગવેડાં પણ એક બાબુએ થઈ ગયાં.

ચાલીસ સ્વારોનો સરદાર એ ઝાડની નીચે ઉભો રહ્યો. કે જેના અલીબાબા એકો હતો. સરદાર ઘોડા ઉપરથી ઉતરી પડ્યો.

તેના સોળતી પણ ઉતરી પડ્યા અને ઘોડાઓ ઉપર તે ભેઠો એક મેક પોતપોતાના હાથે ઉતારવા લાગ્યા.

ધરની તરફ ચાલ્યો અને સર્વ લોકો તેની પાછળ ત્યાં ઉતરીને તે ચોર લોકો દરવાજાની ખાસે ઉભા

સરદારે કહ્યું-ખુલ મન-મન ?

દરવાજો ઉઘડી ગયો અને સર્વે જોડા તેમાં ચાલ્યા ગયા.
મૂંઠો માલ અંદર મૂકીને તે લોક પાછા બહાર નીકળ્યા. સરકારે
કહ્યું:—ખંધ થા સમ-સમ ?

એ લોક ઘાડા હિપર સ્વાર થઈને જ્યાંથી આવ્યા હતા તે
તરફ નીકળી પડ્યા અને જોતજોતામાં અદૃશ્ય થઈ ગયા.

અક્ષીબાબા ઝાડપર બેઠા બેઠા આ સવ ખીના જોઈ રહ્યો
હતો, તે ઉતરીને દરવાજાની પાસે આવ્યો અને કહ્યું:—ખુલ
સમ-સમ ?

દરવાજો ખુલી ગયો અને અક્ષીબાબા અહીં તહીં જોઈને અંદર
ગયા તો અક્ષીબાબાએ જોયું કે મકાન ધણુંજ સરસ છે અને
ખુલ છે અક્ષરદિઓ-રૂપિયાથી તમામ કાટકીયો બરી હતી અને જાન
જાતના પહેરવેશના ઢગલા પડ્યા હતા. તેણે એક પેડી તોડી અને
માંદિથી અક્ષરદિઓ બહાર કાઢી ખાંવીને પોટલી બગલમાં ખરીતે
બહાર આવીને કહ્યું:—ખંધ થઈ જા સમ-સમ ?

તરત દરવાજો પહેલાંની પેઠે ખંધ થઈ ગયો. અક્ષીબાબા
પોતાનાં ગધેડાંને શોધી લાવ્યો અને તેઓ હિપર અક્ષરદિઓ લાદી
અને તે હિપર લાકડાં ગોઠવી દીધાં અને ધરતર ચાલ્યો-અક્ષીબાબા
દરવાજા પર જઈને ગધેડાંને ધરની અંદર હાંકી ગયો. લાકડાં એક
તરફ ફેંકી દીધાં અને અક્ષરદિઓ પોતાની ખીતે આપી. એ અક્ષ-
રદિઓ જોઈને ધણુંજ હર્ષથી પૂજામ ગઈ અને પચાસ-આ સવ
જ્યાંથી લાવ્યા :

અક્ષીબાબાએ કહ્યું:—આ એક જાની વાત છે કાંઈને કહેતી

નહી. આ બાબતે હું કોઇ વખત ખુલાસાખંધ વાત કરીશ ત્હારાથી કોઇ વાત છાની રાખીશ નહીં.

સ્ત્રી સમજી ગઇ—કેમ ન સમજે ? જે કાંઇ અશરદ્ધિઓ આગળ હતી તે ગણવા લાગી. અલીઆખાએ કહ્યું—ક્યાં સુધી ગણ્યાં કરીશ ? ત્રાજવાથી તોફાની અને ખાડો ગોડો અને તેમાં દાટી દો.

કાસમનું ઘર નજીકમાંજ હતું. તે ત્યાં ગઇ અને કાસમની સ્ત્રી પાસે ત્રાજવા માગ્યા—કાસમની સ્ત્રી ધણીજ ચાલાક હતી. તેણીએ ત્રાજવામાં ચર્ખી લગાડી દીધી કારણ કે જે કાંઇ તોજવામાં આવે તે અંદર ચોંટી આવે.

ઠીક-હવે અલીઆખાની સ્ત્રીએ અશરદ્ધિઓ તોળી અને જમીનમાં દાટી દીધી અને ત્રાજવાં પાછાં આપી આવી. કાસમની સ્ત્રીએ જોયું. તો તેમાં એક અશરદ્ધિ ચીપટાઇ આવી હતી—ન્યારે તેનો ધણી કાસમ ઘેર આવ્યો ત્યારે તેણીએ કહ્યું—તમે અલીઆખાને કાંઇ રકમ ખતાવી છે ?

કાસમ—ઠીક પણ તે કાંઇ મોઠો ધનવાન છે ? અને તેનો ખાચ પણ કાંઇ ધનવાન હતો ! કે તે થશે ?

સ્ત્રી—એ હું કહી શકતી નથી, ઠીક પણ થોડી વાર પહેલાં તેની સ્ત્રી આવી હતી અને મ્હારી પાસેથી ત્રાજવાં લઇ ગઇ તેમાં ભુક્તિથી ચર્ખી લગાડી દીધી હતી. કે જે કાંઇ તોજવામાં આવે તે ચીપટી આવે. ન્યારે તે પાછાં આપી ગઇ તો—જુઓ તેમાં આ અશરદ્ધિ ચોંટી આવી. એથી સારી રીતે ખચર પડે છે કે અશરદ્ધિઓ તોજવામાં આવી છે.

કાસમ—હા-નિઃસંદેહ આ અશર્કિ છે. જરૂર હું ત્હેનો પત્નો મેળવીશ.

કાસમને સંતોષ ન થયો. તે અલીબાબાની પાસે ગયો ને કહ્યું. સાચેસાચું ખતાવ કે આ અશર્કિઓ ક્યાંથી લાવ્યો ? અને તે ક્યાંથી તને મળ્યા ? અશર્કિ ખતાવી તો તાજવામાં એક અશર્કિ લાગી હતી, કાસમે ધમકાવીને કહ્યું-જે તું નહીં ખતાવે તો શહેરમાં હું ફગેત કરીશ અને તને પકડાવીશ તો ત્હારૂં ઘર તૂટાવી દેશે ને કાંઈ પણ દયા મનમાં નહીં લાવું:—

અલીબાબાએ કહ્યું—શું કહું ? કાંઈ કહેવાતું નથી ને કથા વગર ચાલતું પણ નથી.

અલીબાબાએ સર્વ વાત કહી સંભળાવી અને તેને તે ભોંયરાનો પત્નો પણ ખતાવી દીધો.

સ્થવાર થઈ, કાસમ પણ નિદ્રામાંથી ઉઠ્યો. પણ કાસમને એન ન પડયું-જંગલમાં જઈને તપાસ કરતાં તે ભોંયરામાં પહોંચ્યો અને કહ્યું-ખુલ સમ-સમ ?

દરવાજો ઉઘડી ગયો:—અશર્કિયાના ઢગલા જોઈને તેનાં ભોંમાં પાણી ભરાઈ આવ્યું:—દરવાજો ખંધ થઈ ગયો અને કાસમે ખૂબ અશર્કિયો લીધી, અને પાછો દરવાજા પાસે આવ્યો. અશર્કિયો મળતાં ત્યાં તે ચક્રમ થઈ ગયો ને પુલાઈ ગયો. “સમસમ” ને “સમાસમ” કહીને તે દરવાજો ઉઘાડવા લાગ્યો. ઠીક; જાહનો દરવાજો સમાસમ કહેવાથી કેમ ઉઘડે !

તેનું મૃત્યુ તૈયાર હતું. અર્થાત, ચોરાનું દળ પણ આવી પહોંચ્યું હતું સરદારે કહ્યું: ખુલ સમસમ ? દરવાજો ઉઘડી ગયો. દરવાજો ઉઘાડવાની સાથે કાસમ નીકળીને નાઠો, પણ પકડાઈ ગયો. એકે આમળા આવીને તેના ખે દુકડા કરી દીધા, અને ખીજાએ તેના ચાર કરી દીધા. ચોરાને ક્યા શાની હોય વાર ? ચોરા અને તેઓના સરદાર જોઈને બહુ ગભરાયા. અંદર જઈને પોતાનો માથ જોયો તો સર્વ મોજૂદ હતો, સરદારે કહ્યું:—મીત્રો, આ તો મોટા આશ્ચર્યની વાત છે. હીક ને આદમીને દરવાજો ખોલવાનું નામ ય.દ હતું તો અંદર કેમ ખેશી રહ્યો ?

તેવીજ રીતે સર્વે અંદર અંદર મસલત કરી અને છેવટે ચાર જણાએ મળી વિચાર કર્યો છે, તે ચારે બાજુએ ચાર દરવાજા પર લટકાવી દેવા કે જેથી કોઈ પણ જાણના કારણથી આ તરફ નહીં આવે. જે આવશે તે મૃતદેહને જોઈને તેવુંજ હલ સમજીને એકદમ ચાલ્યો. જરો એ પછી એ લોક સર્વ રવાના થઈ ગયા.

અહીં કાસમની સ્ત્રી ખેડી કાસમની રાહ જોઈ રહી હતી ત્યારે ગંખા સમય થયો ત્યારે તે રાતીરાતી અલીખાખાને ઘેર ગઈ, અને કહ્યું: કે હું અત્યાર સુધી ખેડી ખેડી તકમારા લાઈની રાહ જોતી હતી, પણ તે કેમ નહીં આવ્યા ? ન માલુમ કે ઇશ્વર શું તેઓના કપર વ્યક્તિ આવી પડી ? હાય, હું છુટાઈ ગઈ. પતિથી છુટાઈ ગઈ. જોમ રહ્યા હાંગી.

અલીખાખાએ તેને ધીરજ આપીને કહ્યું:—જાઓ ! એ બુદ્ધિમાન માણસ છે. અવશ્ય તે કોઈ કોઈ આવશ્યકતાથી રહી ગયા હશે.

ગત તો જેમ તેમ પૂરી કરી, ને સહવારમાં તે પાછી આવી

અને મનમાં ધીરજ ન રહી અને કહ્યું: સામ અલીબાબા ! લાલચનું કામ થાણું ખરાબ છે, તેમાં જીવનો લય રહે છે, મારે તેની કંઈ તપાસ કરે.

અલીબાબા બે ચાર ગધેડાંને લઈને તે પહાડપર ગયો. જ્યારે તે ઝાડની પાસે આવ્યો ત્યારે તેની આસપાસ લોહીનાં નશ્વાન જથ્થામાં અને મનમાં વિચાર કર્યો કે-પુણ ખબર નથી. શુકન ખરાબ છે. દરવાજાની પાસે આવ્યો તો મૃતદેહને ટાંગેલી જોઈ. સ્વપ્નસમના નામથી દરવાજો ખોલ્યો, અને બે ચાર થેલીયો અશ્વર્ધિની બહાર કાઢી લાવ્યો. થેલીયોને ગધેડાં ઉપર લાદીને લાંટડાંમાં છુપાવી, અને પછી મૃતદેહને પણ ગધેડાં ઉપર નાખીને લાંટડાંમાં છુપાવી અને પછી મક્કનની તરફ ચાલ્યો. રસ્તામાં તેને ઠાકાએ ટોક્યો નહિ અશ્વર્ધિયોવાળા ગધેડાંને પોતાના ઘર તરફ હાંપી મુક્યાં અને મૃતદેહવાળા ગધેડાંને લઈને ઠાસ-મને ઘેર આવ્યો.

મરજીના નામની ઠાસમની દાસી મણીજા પૂતું હતી. તેને ખોલાવીને અલીબાબાએ કહ્યું: આમાં ત્હરા શેઠની મૃતદેહ છે. ઉતારીને કંદન (દાટવા) ની તૈયારી કર. હું પણ મારી સિને ખબર આપીને મેદનીમાં સામેલ થાઉં છું.

અર્ધી રાત રાવા ફટવામાં વિતી ગઈ એટલામાં મજીના કમિને મુસ્તહા નામના દરજીને ઘેર ગઈ. ત્યાં મુસ્તહા કંદન ચીંચા કરતો હતો. જઈને મજીનાએ મુસ્તહાના લાંબામાં એક અશ્વર્ધિ મુકી તે કહ્યું કે, મહારી સાથે ચાલ. મારે કંદન કિયડાવવાનું છે પણ કસત એવી છે કે ત્હારી આંખોપર પાટા બાંધીને લઈ જાઉં.

દરજીએ ઇન્કાર કર્યો પણ મજીનાએ ખીણ અશ્વર્ધિ > ...

મુકી અને મજીનાએ વિનંતિ કરી કે એમાં ત્હને શું નુકશાન છે ? આ જોડમાંજ મકાન છે. દરજી લાલચમાં ફસાયો, ને રાજ થઇ ગયો. મજીનાએ પોતાની ચાદર ઉતારીને તેની આંખોપર લપેટી. હાથ પકડીને પોતાને ઘેર લાવી અને એક અંધારી ઝોરડીમાં ગઇ ગઇ. લાસના દુકડાઓને બરાબર એક સરખા કરી દીધા અને સુસ્તકાની આંખો ખોલીને બે મશાલો સળગાવીને કહ્યું કે આવું કદન જલદી તૈયાર કર અને એક અશર્દિ ત્હને વધારે આપીશ. દરજીએ લાસના માપનું કદન તૈયાર કર્યું અને મજીનાએ ત્રીજી અશર્દિ આપીને તેની આંખોપર તેજ પાટા બાંધી દીધા ને દરવાજા સુધી જઇને પહોંચાડી આવી અને મજીના અલીબાબાને ઘેર ગઇ. અલીબાબાને સાથે લઇને લાસ ઉપાડીને એક જુદા કબરસ્તાનમાં લઇ જઇને એક બાજુએ છુપાવી દીધી.

કહે કયા ખાક જળ ખાજે પાયા,

ગરેખાને કદન તક ચાક પાયા.

એમ અલીબાબા ચાલીસ દિવસ સુધી ભાઇનો શોક કરતો રહ્યો. ઘરથી બહાર નિકળતો નહોતો. ચાલીસ દિવસ પછી કાસમની શ્રિ જોડે લમ કર્યું. અલીબાબાનો દીકરો વેપારમાં હોંશિયાર હતો. તેને તેણે કાસમની દુકાન ઉપર મુકી દીધો. બાગ્યથી અલીબાબા ભાઇની મિલકતનો પણ માલીક થયો.

સુખપૂર્વક દિવસ જવા લાગ્યા. અલીબાબા પહેલાં જેવો અલીબાબા નથી પણ તે હાલ પૈસાદાર અમીર થઇ ગયો છે. સર્વ લોક ને તે એક ધનવાન અને મોટા વેપારીના જેટલો આદર સત્કાર કરે છે.

જેવા ચાલીસ ઠગોનું વર્ણન કરીયે.

ભાગ ૨ જો.

૮૭૯૧

એક દિવસ નિયમાનુસાર તે સર્વે ખગ્નતની તપાસ માટે આવ્યા તો કાસમની મૃતદેહને ત્યાં ન જોઈ. તેથી, એકમેક વિચાર કરવા લાગ્યા કે અવશ્ય કોઈ આ મૃતદેહને લઈ ગયો અને જો ખીજી વાર આવશે તો ખગ્નનો પણ લઈ જશે. પછી આપણુ સર્વે હાથ ધસતા રહીશું અને આપણી મિલકત એ રીતે ખરાબ થઈ જશે.

સોનેકા બાગ લગાવેંગે હમ;

ફૂલ ખાવેંગે ફૂલ ખીલવેંગે હમ.—

જે ખરો હોય તે આ ચતૂર શહેરમાં જાય અને રખડી રઝળીને તહેનો પત્તો લગાડે પહેલાં એજ ખખર લેવી જોઈએ કે આજકાલ કોણુ શહેરમાં મરી ગયું છે ? તહેવું મકાન જોઈ આવવું. એ સિવાય ખીજી કોઈ પણ રીતે લાસને લઈ જવાવાળાને પત્તો લાગશે નહીં.

તહેમાંનો એક ચોર પોતાની ચાકાકીમાં પોતાના ખરાખર કોઈ નથી એમ સમજતો અને તે આડે ગાંઠે પુરો હતો, કે જેને આપણે ખરો ઠગ કહીએ છીએ. તહેણે આ કામતું ખીડું ઝડપ્યું. અને કહ્યું કે— હું તેનો પત્તો લગાડીશ. હું મારો જન આપીને પણ પત્તો લગાડીશ. કે છેવટે મારું માથું પણ ખોઈશ.

યા સાથ તેરે સોવેંગે, યા કપ્રમે જા કર

મદકન મીલેંગા જો તેરા ઘર ન મીલેંગા—

ને આમાં સફળતા ન મેળવું તો મીત્રોને મારું મુખ ખતાવું નહીં. અને ને હું પતો ન લગાડું તો તમો બાઇઓની પાસે મારે ન આવવું.

મિત્ર વાચક ! સાંજ ગઈ ને પાછું સહવાર થયું.

મુશરીકસે મુ ખહી ને મુદત અયાં હુઈ
તો મહીં યે હી જાય સેં જુલમત તિહાં હુઈ.

ગાંત્રે તે ચોર થુમ રીતે શહેરમાં સ્થળતા થયો. બજારમાં પહોંચ્યો. તો સૌના દરવાજા ખંધ હતા. આખા બજારમાં ફક્ત મુસ્તકા દરજીની દુકાન ખુલી હતી. તે કંઈન શીની રહ્યો હતો. તે ચોર તેની પાસે ગયો. ચોર પહેલાં તો સલામ કરી, પછી કંઈક વિનય પૂર્વક બોલ્યો કે તમે સૌનો પંચાલો છો ને એમજ જીવન ખાલિત કરો છો ? બોલવામાં પુરૂ છો પણ કામમાં એકદમ ઠંડા.

દરજીએ જવાબ વાળ્યો— હાથદા પગરની વાત કરો છો. કમ-ખાંજ મેં તે દિવસે આંખે ખાટા બાંધીને એક માણસનું કંઈન શિયું હતું. હું કાંઈ જીવાન એવું કામ કરી શકે છે ?

દરજીની વાત સાંભળી ઈમે મનમાં વિચાર કર્યો કે હવે પતો લાગી જશે ને જરૂર તે ચકારા હાથમાં આવશે. એક અશરરી કાદીને તે દરજીના હાથમાં આપીને કહ્યું કે—હું બીજું કાંઈ નથી માગતો. પણ ફક્ત મને તે આદમીનો દરવાજો ખતાવો, કે જેનું તમે કંઈન ખનાવ્યું હતું.

પહેલાં તો મુસ્તકાએ ધનકાર કર્યો. પણ કાંઈ લાલચ નેવી તેવા છે ! બાજીજ પરિશ્રમથી એક અશરરી મેળવી તો દરજીની

જ્યાનમાં લાર ટપકી આવી અને મરજીનાએ ઘેરથી નીકળતાં જે દરવાજા પર આંખનો પાટો છોડ્યો હતો તે દરવાજા મુઠી લાવીને ખતાવ્યું કે આ ઘરમાંની સ્ત્રીએ મારી આંખોના પાટા છોડ્યા હતા.

ચારે મનમાં ધાર્યું કે ડીક, ઘરનો પત્તા ન મળ્યો તો મહોલાનો તો પત્તો મળ્યો ! પછી મુસ્તફાએ જે દરવાજો ખતાવ્યો હતો ત્યાં જઈ દરવાજા ઉપર ઊભા રહીને ચારે ખડીનું નીશાન કર્યું. અને રાત્રે તે રાત્રેજ પોતાની મંડળામાં આવી સામેલ થયો. અને કહ્યું કે-જનાબ સરદાર! મેં ત્યાં ખડીનું નીશાન કર્યું છે અને પૂરે પૂરો પત્તો લગાડ્યો છે.

ધુત શિરામણી મજીના કંઈ કામને માટે બહાર ગઈ હતી. ત્યાંથી પાછી ફરી તો દરવાજા પર સંકેત સંકેત લીટી દેખાઈ મજીના ધુતશીરામણી હતી. ઝટ લઈને તે સમજી ગઈ કે આ કોઈ શત્રુનું કામ છે અને આ દરવાજાનો પત્તો લગાડીને નિશાન ખનાવ્યું છે. તેણીએ પણ ખડી લઈને તમામ મહોલાની ભીંતો પર અવુંજ નિશાન ખનાવ્યું અને ઘરમાં આવીને બેઠી. બીજીને પણ મજીનાએ કંઈ ન કહ્યું.

બીજે દિવસે ચારેનો સરદાર ચારેને લઈને શહેરમાં આવ્યો. બસુસ ચાર વહેલાં આવીને નિશાન ખનાવી ગયો હતો. સરદારને તે મહોલામાં લઈ આવ્યો અને ધ્યાન લગાડીને જોયું તો તમામ ઘરને એજ પ્રમાણેનાં ચિહ્ન જોયાં. લાચાર, તે પછી તે સર્વે ત્યાંથી પાછા ગયા. અને જંગલ તરફે રવાના થયા. સમ સમ વાગ્યા જંગલમાં જઈ અને બેઠા કે બેઠા બીજા ચારે કહ્યું કે-જનાબ સરદાર, હું બહુ ધું અને જીવતો રહીશ તો સારું પત્તો લગાડી દઈશ.

સરદારે ત્રેને થોડીક અશર્ધાઓ આપી અને વિદાય કર્યો. તે

ફરતો ફરતો મુસ્તફા દરજીને ઘેર આવ્યો અને કંઈક અશર્માઓ આપી તેને લલચાવ્યો. અને તેને પણ દરજીએ તેજ ધર બતાવ્યું કે ત્યાં મર્જનાએ પાટા છોડ્યા હતા. ચોરે ખુશી ખુશી થઈને તેના પર લાલ ચિહ્ન કર્યું અને પોતાના મોટા સરદારની પાસે આવીને સર્વ વાત કહી કે સરદાર ! મેં એ દરવાજાનો પતો લગાડ્યો છે અને તેના ઉપર મોટાં ચિહ્નો બનાવ્યાં છે. કે જે કોઈ માણસ એ ચિન્હોને બગાડશે તો સેવક આપની સામે મોં બતાવશે નહિજ.

હવે અહિંની વાત સાંભળો કે-એ ચિન્હ મર્જનાની નજર વેગળ થયું નહિજ. તેણીએ તરત એજ રંગથી તમામ મકાનો ઉપર પોતાના ધરની માફકજ ચિન્હો બનાવી દીધાં. અને તે બીબીની પાસે જઈને બેઠી બીબે દીસે સરદાર જ્યારે પોતાનો કાફલો લઈને ત્યાં આવ્યો ત્યારે સર્વ મકાનો ઉપર તેજ લાલ ચિન્હ નજરે પડ્યું જેમને ગલ-રાયો. સમજ્યો કે શત્રુ બુદ્ધિમાન છે સમજીને મનમાં ઘણાજ ખુશી થયો અને છેવટે દીલગીર થઈને પોતાની જગા પર આવીને બેઠો. લાલ ચિન્હ બનાવનારા પણ એટલો બધો ગુસ્સે થયો કે તેને પોતાની પંકિતમાંથી દુર કરી દીધો. સરદાર મનમાં કહેવા લાગ્યો કે હવે આ મંડળીમાં કોઈ ભરોંસાદાર નથી. હવે આને માટે ઉપાય એવો છે કે હું જાતે જઈને કબર કસીને શત્રુને મારા હાથમાં ફસાવું.

એવો વિચાર કરીને જાતેજ એકલો સરદાર શહેરમાં આવ્યો અને મુસ્તફાને અશર્માઓ આપી લલચાવીને તે મકાનની સામે આવ્યો કે જેમાં મર્જના અલીબાબા વિગેરે રહેતાં હતાં. સરદારે મકાનનો નકશો પુરી રીતે ધ્યાનમાં લીધો અને તાકીદે પોતાની મંડ-ળીમાં સામેલ થયો. અને કહ્યું કે ચોર સરદાર ! હું એ મકાનનો પતો

મેળવી આવ્યો છું. સારી રીતે શત્રુનું મકાન ઝોળખી આવ્યો છું. ઇશ્વરનાં ભરંસાથી સર્વે લોકો મારી સાથે ચાલે. શત્રુને હવે જીવતો રાખવાનો નથી કે મારી નજર આગળ તે છુપાઈ રહેવાનો નથી. તમારામાંથી એક આદમી જઈને તેલ ભરવાનાં કુલાં ખરીદી લાવે. કે એકમાં તેલ અને એકમાં તમે એક એક માણસ બેસો અને સર્વ કુલ્લા ગધેડાંના ઉપર લાદો અને હું તેલ વેચવાવાળો સોદાગર ખનીને ચાલીશ. રાત્રે હું તે દુશ્મનને ત્યાં ઉતરવાની કાશિશ કરીશ. અને ત્યાં જ્યારે મધ્યી રાત થઈ જાય ત્યારે આપણુ સર્વે લોકો નીકળીને શત્રુનું કામ પુરું કરીશું. અને નાશી છુટવાની પણ યુક્તિ કરીશું.

દિવસે આ વાતનો ઠરાવ કર્યો. હવે રાત્રે જ્યારે અલીખાખા બોજન કરીને દરવાજામાં ફરતો હતો ત્યારે સર્વ ચોરો કુલ્લાં ભરેલાં ગધેડાં સહિત ત્યાં આવી પહોંચ્યા. ચોરોના સરદારે અલીખાખાને નિચા નખીને સલામ કરી કહ્યું કે, હું ગરીબ મુસાફર છું અને જોડેના કસ્યામાં રોજ તેલ વેચીને ઘેર જાઉં છું. પણ આજે અહીંયાં રાત પડી ગઈ ને હોરાનું આપ આપના ઘેર આજની રાત મારો મુકામ કરી આપો તો હું આપનો આભાર માનીશ ને સ્થવારમાં તો ચાલ્યો જઈશ.

અલીખાખા દયાળુ આદમી હતો. તેણે નોકરને બોલાવીને કહ્યું કે દીવાનખાનામાં ખચ્ચરોને લઈ જઈને કુલ્લાં ઉતારો, અને ખચ્ચરોને માટે ઘાસ દાણાની પેરવાઈ કરો. મરજીનાને કહ્યું કે, મેમાન આવ્યા છે તેમને માટે ઉત્તમ સ્વાદિષ્ટ બોજન બનાવો.

સરદારે (ચોરે) બોજન કરવાની અરૂચી જાહેર કરી અને કહ્યું કે હું ખાઈને આવ્યો છું સુઈ રહેવાની જગા શોધું છું.

મરજીનાએ પલંગ ખીંચાવી દીધો. અને સરદારને લઈ જઈને તે ઉપર સુવાડી દીધો. અલીબાબા પણ સુવાને ચાલ્યો ગયો. અલીબાબા આખા દિવસથી થાકેલો અત્યંત થઈને સુઈ ગયો. ચોર સરદારે મરજીનાને ઝટપટ જઈને સુવાને કહ્યું અને પોતે પણ બનાવટી ઉધથી સુઈ ગયો.

મરજીનાને જોઈ ન આવી અને તે દીવાનખાનાની બેઠની ઘાટડીમાં બિછાવુ કરીને જાગતી સુઈ રહી. સંદાર અડધી રાત્રે કુલ્હાની પાસે ગયો અને ધીરે રહીને તે લોકોને બોલાવ્યા અને કહ્યું કે હું આર પાંચ ઘડી પછી આવીશ અને કતલ કરવાનો સંકેત કરીશ જુઓ સુઈ ન જવું અને આ વખતે સાચી જવા ન દેવો.

સર્વેએ જવાબ આપ્યો—અમને આજે ઉંઘ ક્યાંથી ! આપ જાઓ અને આરામથી સુઈ જાઓ. જે ઘડી આશમ કરો. પછી તેની કતલનો વિચાર કરજો.

સંયોગવશ મરજીના પોતાના મકાનમાં જાગતી સુઈ રહી હતી. તેણીએ સર્વ વાત સાંભળી કારણકે તે શુદ્ધિમાન દાસી હતી. જસદી સમજી ગઈ કે તે સર્વે ચોર છે. તેણીએ મનમાં વિચાર કર્યો કે જોહી તો ખરી કે બધાં કુલ્હામાં તેલ છે કે સર્વેમાં ચોરોને ભરેલા છે ? એમ વિચાર કરીને તે કુલ્હાની પાસે ગઈ. સર્વે કુલ્હાની તપાસ કરી આવી. તો એક કુલ્હામાં તેલ ભરેલું જોયું અને બીજામાં ચોર હતા. તેણીએ ઝટપટ જઈને દેવતા સજાગાવ્યો અને એક કઢાઈ લાવીને તેમાં તેલ ભરીને તે કઢાઈ દેવતા ઉપર મૂકી દીધી. જ્યારે તેલ ગરમ થઈ શકે ત્યારે સાંજીથી તે કઢાઈ પકડી રાખીને એકએક

કુલ્હાનાં મોઢામાં ગરમ ગરમ તેલ રેડયું, કે જે દરેકમાં ધાસ લેવાને ચોર મોઢું ફાડી રહ્યા હતા. ગરમ તેલ પડતાંજ ચોર મોઢાથી કાંઈ પણ અવાજ ન બોલે ને તેના દમ સુકાઈ જતો; વખતે કાંઈ જરા જૂમ પાડતો તો મજાના ધીરે સ્વસ્થી કહેતી કે: જરાવાર સજૂર કરો, વળી એ કાંઈમાંના તેલથી ખીજતો જન લેતી. એમ એક એક ફરીને મજાનાએ સર્વેને મારી નાખ્યા. યમલોકમાં રવાના કર્યા ત્યારે તેના જીવમાં જીવ આગ્યો. તરત ખાટલાપર આવીને મીઠી નિદ્રામાં સુઈ ગઈ. જ્યારે એક પહોર રાત્રી પાકી રહી ત્યારે સરદાર કુલ્હાની પાસે આગ્યો ત્યારે સર્વેને તેમાંથી બોલાવ્યા. તો કાંઈએ જવાબ આપ્યો નહીં. સરદારે મનમાં ને મનમાં કહ્યું.

પ્રહ્માંડનો નકશો. ડી. ૩. ૦-૮-૦

અને

તેની સમજનું પુસ્તક ૦-૮-૦

અન્ને સાથેના ૦-૧૨-૦ ટ. ખર્ચ જુદું.

મળવાનું ઠેકાણું—સ્વામિનારાયણ બોર્ડીસ;

પાંચદ્રવા, હરજીપોળ—અમદાવાદ

ભાગ ત્રીજો.

કહારી નિંદ આ ગધ લલાકી મુસાફિરને રહે' અદમકે.
કુચ એસે સોયે હેસોને વાલેકી જગતહીં શ્રતકકસ મહે.

ઝણઝણાઈને સરદારે કુલ્લાનું મોઢું ખોલ્યું, તો કુલ્લામાંથી ચરખીની ગંધ નીકળી આવી. સરદાર મનમાં ગભરાયો, અને જ્યારે તેને નીકળી જવાનો ડાઘ પણ માર્ગ જણાયો નહીં તો આગની ભીંત ફેદી પડીને નશીબને પોકારતો જીવ લઈને નાઠો.

રહવારે જ્યારે અલીબાબા ઊઠ્યો ત્યારે કાંઈક કામોથી અવકાશ મેળવીને દીવાનખાનામાં નમાજ પઢવાને માટે આવ્યો. તો ખચ્ચરોને બહાર પાંધેલાં દીઠાં અને મર્જનાને જઈને પૂછ્યું કે મર્જના ! આ શું, તેજવાળો સોદાગર હજી સુધી આ કુલ્લાં લઈ ગયો નથી ? અને તે પોતે એકલો ચાલ્યો ગયો ?

મર્જનાએ કહ્યું:—આપ કુલ્લાંમાં જુઓ કે; અંદર શું છે ?

અલીબાબા કુલ્લાંની પાસે ગયો અને દરેક કુલ્લામાં જોયું તો મૃત મનુષ્યની દેહ પુલો ગયેલી અને વાસ મારતી જણાઈ અને તે ગભરાયો—ધણા અચંખો પામીને મર્જનાને પૂછ્યું કે મારા શિરની સોગન સાર્યેસાર્યી વાત કહે કે આનો ભેદ શું છે ?

મરજનાએ કહ્યું કે; આપ કાંઈ બીજું ન સમજ્યા ? મનમાં શાન્તિ રાખો. જેને ઇશ્વર ખચાવવાવાળો હોય તેને કાંઈ મારી શકતું નથી. જલ્દી ગુલામોને બોલાવો અને આ આગમાં મોટા ખાડો

ખોદાવો કે જેમાં આ સર્વે કુલ્લાં સમાઈ જાય બહાર એક પણ ન રહે. જ્યારે આ કામથી મને અવકાશ મળશે ત્યારે. સર્વે ભેદ હું આપને જણાવીશ.

અલીબાબાએ તેજ વખતે ચતુર અને કાર્યકુશળ સેવકોને ખોલાવ્યા અને એક મોટો ઉડો ખાડો ખોદાવ્યો અને સર્વે લાસોને એમાં દાટી દીધી.

જ્યારે આ કામથી અવકાશ મળ્યો ત્યારે મરજનાએ સર્વ કથા અથ ઇતિ સંભળાવી અને કહ્યું કે આવી રીતે તે ચોરાનો સરદાર તેઓની પાસે આવ્યો અને તેમને રાત્રે જાગવાનો હુકમ કર્યો તે સાથે આપને મારવાનો પણ પ્રયત્ન કરી દીધો હતો. એ કારણથી મારા મનમાં બહોળો લેવાનો આવેશ થઈ આવ્યો અને મેં કડાઈમાં તેજ કડકડાવીને એ લોકોને યમલોકમાં પહોંચાડી દીધા.

અલીબાબા આ વાત સાંભળીને ધણોજ ખુશ થયો. અને કહ્યું કે, માર જીવવું. મરજના ત્હારેજ લીધે છે નહીં તો હું ફસાઈ ગયો હતો. અને આ લુચીબલાને આપણા ઘરમાં લાંબી ચૂક્યો હતો. પછી અલીબાબાએ. તે ખચ્ચરોને બંને ત્રણ ત્રણ આપીને બગીચામાં વેચાવી દીધાં.

હવે પેલા નાઈલા દુષ્ટના હાલ સાંભળો કે:- તે મૂર્ખ તે શહેરમાં હતો. તેણે વિચાર કર્યો કે, જુઓ મીયાં ઠગના સરદાર ! આપણે અલીબાબાને માર્યો નહિ ત્યાં સુધી કંઈ કામ કર્યું નહીં. અગર જો તેને ન માર્યો તો આપણું જીવવું પણ વ્યર્થ છે. અને આ સંવળી દોલત નાંટ પ્રજા થઈ જશે. અને આ ખજાનાથી તે

ધુર્ત વાકીફ થઇ ગયો છે. એટલે તે આમાંથી સર્વ ખજાનો લઇ જશે. અને આપણું હૃદય ભરમ ટરી દેશે. હવે આ વખતે કોઇને પણ હું મારી સાથે રાખીશ નહીં. હું એકલોજ તે અલીબાબાને મારીશ. તેને નર્કદારમાં પહોંચાડીશ. પછી તેના સર્વ તોફાને પાસે રાખીને વંશપરંપરા આ ચોરીનું કાર્ય કરીશ.

રહવારે ઉઠીને તે ચોરોનો સરદાર શહેરમાં જઇને એક ધર્મ-શાળામાં ઉતર્યો. તેણે પોતાનો ચહેરો સોદાગર વેપારીના જેવો બનાવ્યો. મનમાં વિચાર કર્યો કે આ શહેરમાં ખુન થયું છે. માટે અવશ્ય રાજાજી સુધી ખબર પહોંચશે. એ પણ ખબર નથી પડતી કે, અલીબાબા પકડાઇ ગયો હોય અને તેની મીઠકત ધર જત થયાં હોય.

સરદારે બહીયારા (રસોયા)ને બોલાવીને પૂછ્યું— કાંઇ નવીન લશ્કરિત આ શહેરમાં બની છે ? જે કાંઇ હોય તે વર્ણન કરો.

તેણે સર્વ વર્ણન કર્યું. પરંતુ મતલબનું એક પણ વાક્ય ન મળ્યું. અફસોસ કરવા લાગ્યો કે અલીબાબા ધણેજ શુદ્ધિમાન જણાઇ આવે છે. તેણે મારા ખજાનાની હોલત આટલી બધી ચડપ કરી. અને એટલા બધાં ખૂન કર્યા, પરંતુ તે પોતાની ચાલાકીથી હજી સુધી બચી ગયો છે. એમ ન થાય કે હું પણ તહેના હાથે માર્યો જાઉં. પછી તે અલીબાબાને ફસાવવાને માટે સારો સારો માલ પોતાના ખાનગી ખજાનામાંથી લઇ આવે. અને બજારમાં એક દુકાન ખરીદી સર્વ માલ તેમાં ભરીને વેપારી બનીને બેઠો. સચોટ વશ તેની દુકાન પણ ત્યાં હતી કે જ્યાં કાસમની દુકાન પણ હતી. કાસમનો બેઠો કે જે હાલ અલીબાબાનો વારસ છે તે તે દુકાન ઉપર બેઠો તેનો મોટો મરદાર પોતાનું નામ ખવાજ હમન પ્રખ્યાત કર્યું. અને

તેણે ઘોડીજ વખતમાં આસપાસના દુકાનદારોથી ઓળખાણ પિછાણ કરી લીધી. સર્વેની પ્રિતિ સંપાદન કરી. મુખ્યત્વે કરીને અલીબાબાના બેટાથી તો તે ઘણાજ સ્નેહથી વર્તવા લાગ્યો. એમ કરીને તે પોતાની પ્રપંચ જાળમાં ફસાવવા લાગ્યો.

અલીબાબાનો બેટો યુવાન સુંદર અને સુધઃ હતો. હિતમ હિતમ વસ્ત્રો અને શોખીન વસ્તુઓનો તેને ઘણાજ શોખ હતો.

એક સરદાર એક સરખી રીતે લહેની દુકાન ઉપર આવીને બેસતો હતો અને અલીબાબાનો દિકરો પણ લહેના ઉપર બેઠે રાખતો હતો. અને અલીબાબા પણ પોતાના દિકરાની દુકાન ઉપર આવીને બેસતો હતો અને તેના વાટ્યા જવા પછી જ્યાંજ હસન પૂછતો કે એ તહમારાં કેમ સગા છે ? તેણે કહ્યું કે—એ મારા સગા બાપા છે, અને તેઓનું નામ અલીબાબા છે. એ વાતને સારી રીતે સમજીને તે હવે લહેને ફસાવવાની યુક્તિ કરવા લાગ્યો. પોતાની દુકાનમાં અલીબાબાના બેટાને બેસાડીને સાર સાર બોજન પોતાને હાથે ખનાવતો. અને તે સ્વાદિષ્ટ બોજન અલીબાબાના બેટાને ખવડાવતો.

અલીબાબાના બેટાએ પણ વિચાર કર્યો કે—એક દિવસ લહેની પરાણાગત કરવી કે તે પરાણાગત જેવી તેવી નહીં પણ ઘણાજ સ્નેહથી કરવામાં આવે. જેવડે લહેણે પોતાના પિતા અલીબાબાને કહ્યું કે—હું પોતાના મિત્રને આમંત્રણ કરવા ઇચ્છું છું. લહેમાં તે બાબતમાં આપનો શ્રેય વિચાર છે ?

અલીબાબાએ કહ્યું—કાંઈ હરકત નથી. તેની પરાણાગત કરે. કાલે શુક્રવાર છે, તે સાથે સાથે જતે જણા જુમા મસીદમાં આવો.

ત્યાંથી ફરતા ફરતા તહેને પોતાને ઘેર લઇ આવો. ને હું મરજીનાને કહીશ કે—તે ઉત્તમ સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનાવે. ખુરશી ટેબલ તૈયાર રહેશે, સર્વ વિકાસની વસ્તુઓ પણ તૈયાર રહેશે. ત્હમારે કંઇ પણ ચિન્તા કરવાની નથી. ત્હમારા મિત્રની પરોણાગત પ્રિતિપૂર્વક ઉત્તમતાથી કરીશું.

બીજે દિવસે છોકરો ખ્વાબહસનને પોતાને ઘેર લાવ્યો. તે (ચોર) ધણોજ પ્રસન્ન થયો. તેની અશાન્તાઓ પ્રગુલ્લીત થયેલી સમજાયો. અલીબાબાની સાક્ષાત મુલાકાત થઇ. અને ધણીવાર મુઠી વાતો થઇ. અલીબાબાએ ખાવાને કહ્યું. તો ખ્વાબહસને. તદન અસ્વિકાર કર્યો. અને કહ્યું કે, હું આજકાલ એકરોગથી ઘેરાયલો છું વૈદ્ય. મીઠું (ખાંસ) ખાવાની ના પાડી છે. એ માટે હું ખાઇ શકતો નથી.

અલીબાબાએ કહ્યું. શું થયું ? આપ. મીઠું (ખાંસ) ખાતા નથી તો. મીઠાઇતો. ખાઓ છો કે નહીં ? મીઠી જલેબી ખાજી, ખરશી ખાઓ અથવા. દહીં ખટાશ તો આપ માટે તૈયાર છે. મીઠા (ખાંસ) ની બનેલી ચીજોને છોડી દેજો.

પછી અલીબાબા મરજીનાની પાસે આવ્યો. અને કહ્યું કે. આ અતિથી. મીઠું ખાતો નથી. માટે તું. મીઠાઇની બનાવેલી ચીજો જલદી આ ટેબલ ઉપર મુકીજા.

ઉડતી ચલ્લીઓને પિછાણવાવાળી મરજીનાના કાન આ સર્વે હકીકત સાંભળતાં. ઉભા થઇ ગયા. અને તેણીએ વિચાર કર્યો કે. અવશ્ય “દાળમાં કાણું છે.” ને કોઇ નવો ભેદ. પ્રગટ થવાવાળો છે. અલીબાબાને પૂછ્યું. ઠીક આ વખતે કોણ ? એવો માણસ છે કે. નીમક (મીઠું) ખાતો નહીં હોય ?

અલીબાબાએ ધમકી આપીને કહ્યું:-તને, શુભતલખ ? કોઈપણ હશે.

ન્યારે મરજીના ટેળસ ઉપર ભોજન મુકવા ગઈ ત્યારે એક ક્ષણવારમા ચોરને ઓળખી ગઈ. હજારો રૂપિયાના વસ્ત્રના ભૂષણો ધારણ કરીને તે ચોર પોતાની જાતને છુપાવી બેઠો હતો. પણ મરજીનાની દ્રષ્ટિથી તે છુપાયો નહોતો.

વળી મરજીનાએ જોયું તો તેની કમ્મરમાં ખંજર સંતાડેલું હતું. તેણીએ જાણ્યું કે આ બદમાશ મારા માલિકનો જાન લેવા આય છે. એ માટે તહેને મીઠું ખાવું નથી. પછી મનમાં વિચાર કર્યો કે, આજરાત્રે મારા માલિકનો જીવ લેશે. પરંતુ હું તેનો સાંજ પહેલાંજ અંત લાવીશ. આ હરામખોરને જહાનમ ભેગો કરી દઈશ.

ટેળસ ઉપર ભોજન મુકીને મરજીના ઘરમાં ગઈ. અબદુલ્લા નામના જુના સેવકની સાથે મળીને, પોતાના કામનો વિચાર કર્યો

અલીબાબા વિગેરે ન્યારે ખાઈ રહ્યા. ત્યારે મરજીનાએ દસ્તરખાન ઉપાડ્યું. અને મેવાની રકાબીઓ મુકી. તથા દારૂની બાટલીઓ અને ત્રણ ગ્લાસ મુકીને મરજીના ખાવાને બહાને ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

મરજીના જલદી જલદી પોતાનો પ્રયત્ન કરવા લાગી તે ડરતી હતી કે એમ ન થાય કે: દારૂ પીતાં પીતાં તે મારા માલિકનો જાન લે.

અહીં ખ્વાજાહસન વિચાર કરી રહ્યો હતો કે આ ઠીક વખત હાથમાં આવ્યો છે. હવે દારૂ પીવડાવી પીવડાવીને, બન્નેને, ચક્રવ્યુત કરી દેઉં. છોકરાને નિસ્સામાં સુવાડી દઈશ ને પછી, અલીબાબાના

હૃદયનુ લોહી વહેવડાવું. અને ખામના રસ્તાથી નાક્ષી જાઉં. કઢીપણુ આ શહેરમાં મોંદુ ખતાવવુ નહી. અને જે વખતે અલીબાબાનો એ-કરો સરકાર દરબાર જશે તો. ત્હેને પણ બીખ માગતો કરી દેજી.

અહીં મજીનાએ રંડીઓના જેવા નાયવાનાં કપડાં પહેર્યાં. અને મહોડા ઉપર રૂમાલ નાખી દીધો. અને પોતોની જાતને સારી રીતે છુપાવી દીધી. અને કમરમાં ખંજર, મૂઝી રાખ્યું. અને સારાં તખ્તમાં બેસી જઈ વાળા અખદુરસાને પણ દાઢી વિગેરે. લગાડીને તેની જાત છુપાવી દીધી અને એક રસ્તેથી નાક્ષીને ખીજે રસ્તે દાખલ થઈને તખ્તના અવાજ કર્યો. અલીબાબાએ અતિથીને ખુશ કરવાને માટે રાંડ સમજીને ખોલાવી. હાવ, ભાવ કરતી મરજીના. મરજીનાખાઈ બનીને મહાનમાં દાખલ થઈ

અલીબાબાએ ત્હેને હુકમ કર્યો, કે એવી રીતે નાચો અને ગાઓ કે, અમારા અતિથીનુ ચિત્ત પ્રસન્ન થઈ જાય.

પછી ખ્વાજાહસને કહ્યું કે, જનાબ ! આપે મારા સન્માનમાં ઉચી જાતનો સામાન રાખ્યો. અને મારી જે પરીણામત કરી તેનો આભારી છું.

એ પછી મનમાં કહેવા લાગ્યો કે, આ દુઃખરંડા ક્યાંથી આવી ? કે મારા કામમાં ફેાફટ. વિખ્ખ કર્યું ?

એ પછી મરજીનાખાઈએ નાયવાનો આદંબ કર્યો. અને અખ-દુરસો તખ્તના બેસી જઈ લાગ્યો. મરજીનાએ આઠે હાથથી નાયવા માંડ્યું. એ પછી નિચે લખેલી મજલ ઉતમતાથી ગાવા માંડી.

ગદ્યકલ્પ.

- જકાઠી કરના સીવમહી કરના,
નિગાદે ઉલ્લસત કબી ન કરના. ૧
- તુમ્હે કસમદે હમારે સીરકો,
હમારે હકમે કબી ન કરના. ૨
- કહો કા આના કહો કા જાના,
કે જાને તહી નહીં યે રક્ષે ૩
- વહાં હે વાયેકી મીયે સુરત,
કબીલો કરના કબી ન કરના. ૪
- હમારી પેયત પે તુમ જો આના,
તો ચાર આંસુ વહાં કે જાના. ૫
- રહે જરા પાસ આવકબી,
કહી હમારી હસી ન કરના ? ૬

વિગેરે: વિગેરે: વિગેરે:

પછી મરજનાએ કમ્બરમાંથી ખંજર બહાર કાઢ્યું. અને હા-
થમાં લઇને નાયવા લાગી એ નાય લોકોને ધણોજ ગમ્યો. મરજના
કોઈ વખત ખંજર ખગલમાં રાખતી તો કોઈ વખત કમ્બર અને
ખજા ઉપર રાખતી બહુજ સુંદર અગમ્યથી નાય દેખાતો હતો પછી

તેણીએ કાપા હાથથી. મોઢા ઉપરનો રૂમાલ સંભાળ્યો (લાજકાદી) અને જમણા હાથમાં ખંજર લઇને. જેમ દરેક ગુણીકાઓ ઇનામ લેવા માટે નીકળે છે. તેમ કાયદા પ્રમાણે તે અલીબાબાની આગળ આવી.

અલીબાબાએ એક અસર્ફી કહાડીને તહેને આપી. એ પછી અલીબાબાના દોકરાની પાસે ગઇ અને તહેણે પણ એક અસર્ફી આપી.

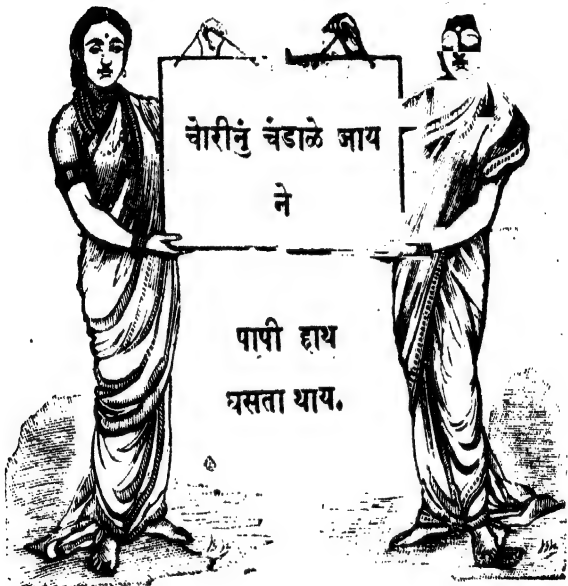
ખ્વાબ્નહસને જોયું. કે તે મહારી પાસે આવશે. એમ જાણી પહેલાંથીજ અસર્ફી પાકીટમાંથી કાઢવા લાગ્યો. મજીનાએ આવીને તેનો પણ એક હાથ પ્રેમ ભરી રીતે પકડી રાખ્યો. અને બીજા હાથ-માંનું ખંજર ચાલાકી વાપરીને ખ્વાબ્નહસનની છાતીમાં ભોંકી દીધું. તે તેજ વખતે 'મ' લોકમાં રવાના થયો. મોઢાથી એક શ્વાસપણ નિકળી શક્યો ના.

ન્યારે તે મરી ગયો ત્યારે મરજીનાએ મોઢા ઉપરનો દુપટો દૂર ફેંકી દીધો. અલીબાબા મરજીનાને દેખીને આશ્ચર્ય મુગ્ધ થયો. અને કહ્યું કે-તેં મને નાહકનું બદનામ આપ્યું હવે હું માર્ગો જઇશ. તે રાજજીનો અપરાધી ઠીસ.

મરજીનાએ કહ્યું-ઇશ્વરનો ઉપકાર કે તહમારો જીવ બચ્યો. જરા તેને ઓળખો કે એ કાણ છે ? ચોરોનો સરદાર અને તેણનો વહેપારી છે. આજ તમને મારવાની તેણે અચ્છી જુક્તિ લગાડી હતી. કરામત ધણીજ સારી હતી. તહેની કમરમાં ખંજર છે. જુઓ એ પરાણાગત કરવા આવ્યો હતો કે તહમને મારી નાંખવા માટે !

અલીબાબાએ ખંજર જોયું અને મરજીના ઉપર ઘણોજ પ્રસન્ન થયો. મરજીનાને પોતાને ગંજ વીંટાળી દાંતી અને કહ્યું કે-તે મારા

બે સખીની વાતચીત.
સાંભળ રહેન ?

ઉપર ઘણોજ ઉપકાર કર્યો છે. હું ત્યારે આભાર દર્શાવું પશુ રીતે વાળી શકું એમ નથી. હવે ત્યારે હમં મારા દીકરાની સાથે કરવા ધાઈ છું. ત્હને મારી માલ મીલકત આપવાને ચાહું છું.

મરજનો આ વાત સાંભળીને ઘણીજ પ્રસન્ન થઈ. પછી અલીબાબાએ પોતાના દીકરાને કહ્યું-દીકરા ! એણીયે મેં વાર મારે જીવ બચાવ્યો, ને તું તેની સમી લમ કર.

સાંભળી ત્હણે પણ રિવકાર કર્યો. પહેલાં તો તે ચોરની લાસ આગમાં છુપાવી દીધી. પછી ઘણાં માણસોને જોલાવીને મરજનાનાં લમ પોતાના દીકરા સાથે કરી દીધાં, પછી પેલા “ સમ સમ ” વાંખા ખંભેલાની મિલકત જે લાખો, કરોડોની હતી તે અલીબાબા પોતાને ઘેર લાવ્યો અને પોતે ઇશ્વર બળન કરવા માંડ્યું. મસીહ, તળાવા અનાવ્યાં અને ગરીબોને માટે ધર્મશાળા, મુસાફરખાનાં કરાવ્યાં અને આનંદથી પોતાની જીંદગી ગુજરવા લાગ્યો. ઇતિમ.

स्वदेशी कृत

अने

शीव पूजन विधि.

સ્વદેશ પ્રેમીયો માટે-રેંટીઆનું ભજન.

ધીરો ધીરો ચાલે રે, મીઠો મીઠો ગાળે રે (૨)

રૂડો મારો રેંટીઓ હો...જી;

આ...રેં...ટીઆમાં, દેશોદયના નીકળે તા...ર,

એ...તારે...તારે, ભાણું ભારતનો ઉદ્ધાર.....ધીરો ધીરો

ત્રાક રૂડી પંખા રૂડા, ઉત્તવળ એ...નો ના...દ;

ઉત્તવળ પુણી ઓપતી, ઉત્તવળ મ્હારા હા...થ.

દેશે મારા દેશ...ને, ઉત્તવળ ઉત્તવળ સા...થ.

દુઃખો સહુ ધરતો રે, અભયપણે ધરતો રે.....રૂડો મારો

દયા કામા ને દીનતા, ત્રણનો કાંત્યો તા...ર;

સુંદર રંગે શો...લતો, દે મુખ નેહ અપા...ર,

મમ દુઃખીઆનો દિલાસો રે, વિપત્તિનો વિસામો રે (૨).....રૂડો

આ રેંટીઆથી...નિષેજે, સુંદર ખાલી રા...જ.

એ...રાજે રાજે, સ્વરાજ્ય આવે છે પાસ.....ધીરો ધીરો

દીધો મારમ ગાંધીએ, દોડો નહાતમા પા...સ;

અંતરના ઉદ્ધાસને ધરતો એને ખા...સ.

સ્વર્ગ ચક્રી તીલક રે, પાંડચરીથી અરવિંદ,

ગરીબોનો ખેલી રે, દુખડો દેશ ખેલી રે.....વહાલો મારો

આ...દેશમાંથી, લક્ષ્મી લુંટાઈ ગઈ આજ,

એ લુંટે લુંટે...હિંદ થયું છે તા...રાજ.....ધીરો ધીરો

પરદેશી કાપડ ચક્રી, દેશ થયો ખેહા...લ;

છોડો મોહિની તેહની, ધરો ખાદી પર વહા...લ.

હિંદુ, મુસલમાન, પારસી, ને ખ્રિસ્તી મમ ભામ;

વડે સેવક ત્રીકમ રે. નેતાને છોડાવે રે.....વહાલો મારો

લી. ત્રી. કે. ભટ્ટ-અમદાવાદ.

સ્વદેશ પ્રેમિ સજ્જનો માટે રેંટીઆનું ભજન.

મોક્ષ માર્ગનું કારણે રે, ધર્મ અર્થ ઉદ્ધારણુ રે. ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી.

એતો આપે સુતરને તાંતણે સ્વરાજ (૨) મોક્ષ માર્ગનું. (ટેક.)

સદ્વારે ઉઠીને કાંતું, બપોરે જમીને કાંતું, રાત્રે સુતા પ્હેલાંએ કાંતું.

હરતાં ને હરતાં કાંતું, રામનામ સ્મરતાં કાંતું, વખત મળે કાંતું કાંતું રે.

ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી એતો આપે.

કાંતે સતપંથ બતાવે, તન્મયતા તુર્ત શિખાવે, અનાહદ નાદ સુણાવે,

તુટતા તંતુ સંધાવે, સુતરના ગંજ બનાવે, સુતરને ગોળે જંગ જમાવે રે.

ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી—

વસ્ત્રોના દુકાળ ટાળે, આર્થિક અવનતિને ખાળે, લાખો ગરીબોને સુખે પાળે

દુસ્મનનાં હૈડાંખાળે, સુહૃદનો હર્ષ ઉછાળે, જગજન સહુ કૌતુકથીજ નીહાળે રે

ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી—

વકાલો કારટને ત્યાગે, શાળા તજી છાત્રો લાગે, તે સર્વે વસ્તુ એક માગે

લાંબી નિંદરથી જાગે, છતાં થાય સૌથી આગે, બહાલો દિંદીને તેથી લાગે રે

ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી—

એતો આપે સુતરને તાંતણે સ્વરાજ (૨) મોક્ષ મારગનું કારણુ રે

ધર્મ અર્થ ઉદ્ધારણુ રે—ગાંધીજીનો રેંટીઓ હોજી—

(કૃષ્ણપ્રસાદ.)

સામાજિક નૈતિક અને વાર્ષિક વિષયોથી ભરપૂર.

અમારાં લેસકમિય પુસ્તકો.

		કીમત.
૧ સંસારદર્શન (પાઠપુકામાં)	...	૧-૪-૦
૨ વિનોદી અને કમલીની	...	૧-૧૦-૦
૩ ડૉક્ટર ધનયકર	...	૦-૧૦-૦
૪ આનામાળા સીરીઝ અંક ૧૨	...	૧-૪-૦
૫ મહાત્મા તુલસીદાસનું જીવનચરિત્ર	...	૦-૪-૦
૬ રમૂજમાળા (વાર્તાઓ)	...	૦-૪-૦
૭ અક્ષીઆત્મા અને ચાક્ષીસ ચેર	...	૦-૪-૦

પોસ્ટેજ માફ.

ઉપરનાં પુસ્તકો મંગાવનારે નીચેનાં શિરનામે પત્રવ્યવહાર કરવો.

મેર અ'બાલાલ હમનલાલ	સાહ પિતાજીભરદાસ હવેરદાસ.
U/o. દસીયાપુર બર્ડીનરોડ.	પોસ્ટ બક્ષગામ.
વાપકપત્ની પોળમાં,	મુ. વડાગામ.
નં. ૩૧૮૧-અમદાવાદ	વાયા તલોદ-એ. પી. ૧૬૧.

પી. ગુજરાત પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. સોમાલાલ. મંગળદાસે છાપ્યું.
પાંચકુવા-અમદાવાદ.

